

PHÁT TRIỂN LOẠI HÌNH DU LỊCH DI SẢN ĐỐI VỚI CÁC CÔNG TRÌNH KIẾN TRÚC PHÁP Ở HUẾ

NGUYỄN VŨ QUỲNH THI*

Tóm tắt: Bài viết phân tích việc phát triển du lịch di sản thông qua việc bảo tồn và phát huy giá trị các công trình kiến trúc Pháp tại Huế. Những công trình này không chỉ là di sản lịch sử quý giá mà còn đóng vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy du lịch bền vững. Đồng thời, đề xuất các chiến lược phát triển du lịch di sản nhằm bảo vệ các giá trị văn hóa, lịch sử và đóng góp vào sự phát triển kinh tế của địa phương.

Từ khóa: di sản, kiến trúc Pháp, Huế, bền vững, du lịch.

Abstract: This article analyzes the development of heritage tourism through the preservation and promotion of French architectural works' values in Hue. These structures are not only valuable historical heritage but also play an important role in promoting sustainable tourism. Simultaneously, it proposes strategies for developing heritage tourism to protect cultural and historical values and contribute to the local economic development.

Keywords: heritage, French architecture, Hue, sustainable, tourism.

1. Di sản kiến trúc Pháp tại Huế

Trong suốt thời kỳ Pháp thuộc (1875-1945), Huế đã có sự chuyển mình rõ rệt về mặt quy hoạch đô thị và kiến trúc. Trong khi các công trình kiến trúc của triều Nguyễn còn lưu giữ những giá trị truyền thống, thì sự xuất hiện của các công trình kiến trúc phương Tây, đặc biệt là trong khu vực Phố Tây, đã tạo ra một sự kết hợp đặc biệt giữa văn hóa phương Đông và phương Tây. Những công trình này thể hiện rõ nét phong cách kiến trúc cổ điển và hiện đại của Pháp, với những tòa nhà, cầu cống và các công trình công cộng được xây dựng dọc theo bờ sông Hương và khu vực trung tâm thành phố.

Phố Tây, nơi được xây dựng chủ yếu cho người Pháp sinh sống, là một ví dụ điển hình của sự kết hợp giữa kiến trúc phương Tây và những yếu tố bản địa. Khu vực này không chỉ có giá trị về mặt kiến trúc mà còn là chứng nhân cho một thời kỳ lịch sử quan trọng trong sự phát triển của Huế. Đây chính là một trong những điểm sáng về di sản kiến trúc Pháp mà Huế hiện đang sở hữu, trở thành một phần không thể thiếu trong việc xây dựng một thành phố di sản hấp dẫn đối với du khách trong và ngoài nước.

Việc khai thác và phát huy giá trị của các công trình này là một trong những yếu tố quan trọng giúp

Huế trở thành một điểm đến du lịch hấp dẫn. Tái tạo đô thị di sản không chỉ là bảo tồn các công trình kiến trúc mà còn là việc phát huy giá trị văn hóa, lịch sử mà các công trình này mang lại.

2. Du lịch di sản và tái tạo đô thị di sản

Du lịch di sản là một khái niệm, mang tính chất đa chiều, phản ánh sự kết nối giữa con người và các di sản văn hóa, lịch sử, nghệ thuật. Đặc biệt, du lịch di sản không chỉ là một hoạt động tham quan đơn thuần mà còn là cầu nối giúp du khách trải nghiệm và hiểu rõ hơn về những giá trị cốt lõi mà một vùng đất mang lại. Đối với Huế, thành phố nổi tiếng với các di tích lịch sử của triều Nguyễn, du lịch di sản không chỉ gắn liền với các cung điện, đền đài, lăng tẩm của các vua Nguyễn mà còn mở rộng ra các công trình di sản kiến trúc Pháp, một phần quan trọng của lịch sử đô thị Huế trong TK XIX, XX. Sự kết hợp này mang lại một hình ảnh đa dạng và phong phú cho ngành Du lịch của thành phố, tạo ra những cơ hội lớn cho sự phát triển bền vững.

Với Huế, du lịch di sản không chỉ dừng lại ở việc tham quan các di tích lịch sử mà còn là cơ hội để du khách tiếp cận và cảm nhận những giá trị văn hóa sâu sắc của vùng đất này thông qua những công trình kiến trúc độc đáo. Các công trình kiến trúc Pháp, với

sự kết hợp giữa phong cách kiến trúc cổ điển Pháp và những ảnh hưởng truyền thống Á Đông, đã tạo ra một không gian đô thị đặc biệt. Các kiến trúc này không chỉ thể hiện trình độ nghệ thuật và kỹ thuật xây dựng cao mà còn là chứng nhân sống động của một giai đoạn lịch sử quan trọng của Huế, khi thành

Biệt thự kiến trúc Pháp (nguồn ảnh: Traveloka.com)

phố là nơi giao thoa giữa nền văn hóa phương Đông và phương Tây. Đây chính là yếu tố quan trọng làm cho du lịch di sản tại Huế trở nên hấp dẫn, không chỉ đối với khách du lịch trong nước mà còn đối với du khách quốc tế.

Tầm quan trọng của du lịch di sản trong việc bảo tồn và phát triển di sản đô thị là không thể phủ nhận, đặc biệt trong bối cảnh phát triển kinh tế và xã hội hiện đại. Du lịch di sản không chỉ góp phần bảo vệ các di tích, công trình kiến trúc mà còn giúp duy trì bản sắc văn hóa của thành phố, tạo ra nguồn thu cho nền kinh tế địa phương. Tuy nhiên, để du lịch di sản thực sự trở thành động lực phát triển bền vững, cần phải có một chiến lược quản lý, phát triển hợp lý và linh hoạt, trong đó bảo tồn giá trị văn hóa, lịch sử là ưu tiên hàng đầu.

Khi nói đến việc tái tạo đô thị di sản qua du lịch di sản, việc bảo tồn không gian đô thị lịch sử là một trong những yếu tố then chốt. Việc trùng tu và bảo tồn các công trình kiến trúc Pháp không chỉ nhằm mục đích giữ gìn vẻ đẹp hình thức của các công trình, giúp duy trì những giá trị lịch sử, văn hóa mà các công trình này mang lại. Các công trình này có thể trở thành các điểm du lịch đặc biệt, nơi du khách không chỉ tham quan mà còn có thể tham gia vào các hoạt động tìm hiểu về quá trình lịch sử của thành phố Huế, như những triển lãm về sự ảnh hưởng của văn hóa Pháp, những buổi hội thảo về lịch sử đô thị Huế hay các hoạt động văn hóa khác liên quan. Ngoài ra, tái tạo đô thị di sản thông qua du lịch còn

tạo ra nhiều cơ hội phát triển mới cho khu vực. Các công trình kiến trúc Pháp, khi được trùng tu và bảo tồn đúng cách, có thể trở thành những không gian đa chức năng, phục vụ cho cả nhu cầu bảo tồn và phát triển. Ví dụ, các công trình này có thể được sử dụng làm bảo tàng, trung tâm nghiên cứu văn hóa, hoặc

làm không gian tổ chức các sự kiện văn hóa, nghệ thuật, tạo cơ hội cho người dân địa phương và du khách tham gia vào các hoạt động này. Điều này không chỉ giúp bảo tồn di sản mà còn tạo ra những giá trị kinh tế mới, từ đó thúc đẩy phát triển bền vững cho thành phố.

Mặt khác, việc tái tạo và bảo tồn các công trình di sản cũng có thể tạo ra những cơ hội cho việc nâng cao chất lượng đời sống cho cộng đồng. Khi các công trình kiến trúc Pháp được phục hồi và đưa vào sử dụng trong các hoạt động du lịch, không chỉ thu hút khách du lịch mà còn tạo ra nhiều công ăn việc làm cho người dân địa phương. Các ngành nghề như hướng dẫn viên du lịch, dịch vụ nhà hàng, khách sạn, hay các ngành nghề liên quan đến việc bảo tồn di sản sẽ phát triển, mang lại lợi ích kinh tế lâu dài cho khu vực.

Hơn nữa, việc phát triển du lịch di sản cần phải đi kèm với việc nâng cao nhận thức của cộng đồng địa phương về giá trị của di sản và tầm quan trọng của việc bảo tồn nó. Các hoạt động giáo dục, tuyên truyền về di sản văn hóa, lịch sử của Huế, cũng như những chương trình đào tạo cho người dân địa phương về du lịch và bảo tồn, sẽ giúp tạo ra một cộng đồng tham gia tích cực vào công tác bảo tồn di sản và phát triển du lịch. Chính cộng đồng địa phương là yếu tố quan trọng trong việc bảo vệ và phát huy giá trị di sản, vì vậy cần phải trang bị những kiến thức cơ bản về di sản và lợi ích của du lịch di sản đối với đời sống của họ.

3. Thách thức trong việc xây dựng du lịch di sản

Quá trình xây dựng loại hình du lịch di sản, đặc biệt là đối với di sản kiến trúc Pháp tại Huế, đòi hỏi sự cân nhắc kỹ lưỡng và một chiến lược dài hạn. Sự phức tạp của vấn đề không chỉ nằm ở việc bảo tồn những giá trị lịch sử, mà còn ở việc làm sao để duy trì sự phát triển bền vững và hài hòa với các yếu tố xã hội, kinh tế và môi trường. Đây là một thách thức lớn khi các yếu tố này thường xuyên xung đột với nhau trong quá trình quản lý và phát triển du lịch di sản. Thực trạng hiện nay, thì các công trình kiến trúc có giá trị văn hóa và nghệ thuật ở đây đã lần lượt bị cải tạo và nâng tầng. Theo kết quả cuộc khảo sát thực địa của một cơ quan chuyên môn vào năm 2000, thành phố Huế còn lại 240 công trình kiến trúc thời Pháp thuộc. Đây là một con số không nhỏ ở một đô thị không lớn như Huế, nhưng từ đó đến năm 2017, con số ấy vẫn tiếp tục bị giảm thiểu. Theo GS, TS, KTS. Hoàng Đạo Kính trong Hội nghị chuyên gia “Đánh giá Quỹ kiến trúc Đô thị Huế” được tổ chức vào năm 2003, thì “Tuy bị hao hụt và pha tạp khá nhiều, song thành phần kiến trúc này (tức kiến trúc Pháp) vẫn chiếm giữ vai trò đặc biệt quan trọng trong quỹ kiến trúc của Huế, góp phần định đoạt diện mạo đô thị Huế”.

Đến ngày 30-5-2018, UBND tỉnh Thừa Thiên Huế ban hành quyết định 1152/QĐ-UBND về việc danh mục các công trình kiến trúc Pháp tiêu biểu trên địa bàn thành phố Huế. Đây được xem là động thái tích cực, từ phía các cấp chính quyền đối với việc giữ gìn các công trình kiến trúc Pháp ở Huế. Tuy nhiên, một thách thức đặt ra khi bảo tồn và phát triển các công trình kiến trúc Pháp là cần có sự tham gia của các bên liên quan.

Đầu tiên, như đã đề cập, xung đột giữa lợi ích của các bên liên quan là một trong những vấn đề quan trọng. Chính quyền địa phương và các cơ quan quản lý có nhiệm vụ bảo vệ và phát huy giá trị di sản, nhưng đôi khi họ lại gặp phải sự bất đồng với các nhà đầu tư, cộng đồng địa phương và những tổ chức bảo tồn khác về cách thức phát triển và khai thác di sản. Cộng đồng địa phương, vì mục tiêu phát triển kinh tế, muốn mở rộng các hoạt động thương mại, du lịch xung quanh các khu di tích, trong khi các tổ chức bảo tồn lại quan tâm đến việc giữ gìn nguyên trạng, không làm ảnh hưởng đến tính toàn vẹn của di sản. Điều này không đơn thuần là một vấn đề

trong việc lập kế hoạch, mà còn là một thách thức trong việc quản lý và giám sát các dự án phát triển. Việc thiếu một cơ chế giao tiếp hiệu quả và sự phối hợp giữa các bên liên quan sẽ dẫn đến những quyết định thiếu đồng thuận và không bền vững. Chẳng hạn, nếu chính quyền địa phương và các nhà đầu tư không thống nhất được kế hoạch bảo tồn hay phát triển, các công trình di sản có thể bị phá vỡ, bị cải tạo quá mức hoặc bị lạm dụng trong quá trình khai thác du lịch. Bên cạnh đó, việc duy trì sự cân bằng giữa bảo tồn và phát triển kinh tế là một yếu tố quan trọng không thể bỏ qua. Du lịch di sản tại Huế có thể là một nguồn thu lớn cho thành phố, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế, tạo ra công ăn việc làm và nâng cao chất lượng cuộc sống cho người dân địa phương. Tuy nhiên, nếu việc phát triển du lịch không được quản lý tốt, nó có thể dẫn đến những tác động tiêu cực, như sự quá tải của cơ sở hạ tầng, ô nhiễm môi trường, hay thậm chí là sự mất mát về giá trị văn hóa, lịch sử của các công trình di sản. Du khách quá đông và sự gia tăng hoạt động du lịch có thể gây áp lực lớn lên các công trình di sản, làm suy giảm chất lượng của các di tích, ảnh hưởng đến trải nghiệm của du khách và làm giảm giá trị bảo tồn. Vì vậy, việc xây dựng một chiến lược phát triển du lịch di sản bền vững là điều kiện tiên quyết để giải quyết các vấn đề này. Một chiến lược như vậy cần phải đảm bảo du lịch không chỉ mang lại lợi ích kinh tế mà còn phải đảm bảo bảo tồn giá trị di sản. Điều này đòi hỏi sự hợp tác chặt chẽ giữa các cơ quan quản lý nhà nước, cộng đồng địa phương, các tổ chức bảo tồn và các nhà đầu tư để cùng đưa ra những giải pháp cân bằng giữa phát triển và bảo tồn.

Một chiến lược phát triển du lịch di sản bền vững cần bao gồm các yếu tố: kiểm soát lượng khách du lịch, bảo vệ cơ sở hạ tầng di sản, tổ chức các hoạt động du lịch ít tác động tiêu cực đến môi trường, xây dựng các chương trình giáo dục về bảo vệ di sản cho cộng đồng và du khách. Hơn nữa, cần phải áp dụng các phương pháp khoa học và công nghệ hiện đại trong việc bảo tồn các công trình di sản, như sử dụng công nghệ 3D để tái tạo các cấu trúc cũ, hoặc nghiên cứu các phương pháp bảo vệ vật liệu truyền thống để không làm giảm giá trị thẩm mỹ của di sản. Một yếu tố quan trọng nữa là sự tham gia của cộng đồng trong quá trình bảo tồn và phát triển du lịch di sản. Cộng đồng địa phương, với kiến thức về văn hóa, lịch sử, cũng như những giá trị tinh thần gắn bó với di sản, là

những đối tượng không thể thiếu trong các chiến lược bảo tồn. Sự gắn kết của cộng đồng vào quá trình phát triển du lịch sẽ giúp bảo vệ các giá trị văn hóa, đồng thời đảm bảo rằng lợi ích từ du lịch sẽ quay lại phục vụ cho chính họ. Chính quyền địa phương cần phải có các chính sách rõ ràng về việc quy hoạch, bảo tồn và phát triển du lịch. Một hệ thống quản lý du lịch di sản chuyên nghiệp, có sự phối hợp giữa các ngành chức năng và các tổ chức bảo tồn, sẽ tạo ra một môi trường thuận lợi để phát triển du lịch di sản một cách bền vững và có trách nhiệm.

4. Các chiến lược phát triển du lịch di sản ở Huế

Để phát triển du lịch di sản một cách bền vững tại Huế, đặc biệt là đối với di sản kiến trúc Pháp, việc xây dựng và thực hiện các chiến lược hiệu quả là rất quan trọng. Những chiến lược này không chỉ giúp bảo tồn các giá trị di sản mà còn tạo ra môi trường thuận lợi cho sự phát triển kinh tế du lịch, nâng cao nhận thức cộng đồng về tầm quan trọng của việc bảo vệ di sản và phát huy các giá trị lịch sử, văn hóa của thành phố. Một số chiến lược phát triển du lịch di sản ở Huế xin được đề xuất như sau:

Xây dựng một chiến lược du lịch di sản bền vững

Để phát triển du lịch di sản hiệu quả, Huế cần xây dựng một chiến lược tổng thể về du lịch di sản với tầm nhìn dài hạn. Chiến lược này cần tập trung vào việc bảo vệ và phát huy các giá trị di sản, đồng thời đảm bảo phát triển du lịch không gây ảnh hưởng tiêu cực đến di tích và môi trường xung quanh. Điều này đòi hỏi một kế hoạch phát triển toàn diện bao gồm cả việc tái tạo, bảo tồn và quảng bá di sản kiến trúc Pháp, kết hợp với các yếu tố bảo vệ môi trường và bền vững xã hội. Các cơ sở hạ tầng cần được xây dựng để phục vụ du khách, nhưng cũng phải đảm bảo không làm xáo trộn các công trình di sản và cảnh quan thành phố.

Phát triển các sản phẩm du lịch đặc thù và kết nối với các tuyến du lịch văn hóa, lịch sử

Huế có một kho tàng di sản phong phú, không chỉ bao gồm di sản kiến trúc Pháp mà còn các công trình từ triều Nguyễn và các di tích liên quan đến lịch sử và văn hóa của đất nước. Do đó, việc phát triển các sản phẩm du lịch kết hợp giữa các di sản là một chiến lược quan trọng. Các tour có thể được thiết kế để đưa du khách tham quan các công trình di sản kiến trúc Pháp như Phố Tây, ga Huế, các biệt thự kiểu Pháp, kết hợp với những di tích nổi tiếng

khác như chùa Thiên Mụ và các công trình kiến trúc cổ của triều Nguyễn.

Một chiến lược khác là phát triển các tuyến du lịch mang tính chủ đề, như “Tour du lịch di sản kiến trúc Pháp”, “Tour lịch sử - văn hóa Huế”, “Tour lễ hội và văn hóa Huế”... để thu hút các nhóm du khách đặc biệt, từ đó làm tăng giá trị trải nghiệm của du khách khi đến với thành phố.

Tăng cường quảng bá và xây dựng thương hiệu du lịch di sản Huế

Để du lịch di sản phát triển, việc xây dựng thương hiệu du lịch Huế là rất quan trọng. Các chiến lược quảng bá cần được triển khai một cách rộng rãi và chuyên nghiệp, từ việc tham gia vào các hội chợ du lịch quốc tế, đến việc sử dụng các nền tảng trực tuyến và mạng xã hội để tiếp cận du khách. Cùng với đó, các chiến lược truyền thông cần tập trung vào việc giới thiệu những giá trị di sản kiến trúc Pháp tại Huế, làm nổi bật sự độc đáo và khác biệt của Huế so với các điểm đến du lịch khác. Cần phát triển các chiến dịch quảng bá phù hợp với xu hướng du lịch hiện đại, đặc biệt là du lịch tìm hiểu lịch sử, văn hóa và khám phá kiến trúc. Ngoài việc quảng bá, một yếu tố quan trọng khác là cải thiện chất lượng dịch vụ du lịch, nâng cao tay nghề của các hướng dẫn viên và phát triển các dịch vụ du lịch chất lượng cao để mang lại những trải nghiệm tuyệt vời cho du khách.

Tăng cường sự tham gia của cộng đồng địa phương

Cộng đồng địa phương đóng vai trò quan trọng trong việc phát triển du lịch di sản, bởi họ không chỉ là người bảo vệ di sản mà còn là những người hưởng lợi trực tiếp từ du lịch. Do đó, việc phát triển các chiến lược nhằm nâng cao nhận thức và tăng cường sự tham gia của cộng đồng là rất cần thiết. Các chương trình đào tạo cho người dân về các kỹ năng du lịch, như làm hướng dẫn viên, cung cấp dịch vụ lưu trú, ẩm thực địa phương, sẽ giúp họ có thể trực tiếp tham gia vào việc phát triển du lịch di sản.

Bên cạnh đó, việc thúc đẩy các sáng kiến cộng đồng liên quan đến bảo vệ di sản cũng là một chiến lược quan trọng. Các hoạt động này có thể bao gồm việc tổ chức các lễ hội, triển lãm, hay các sự kiện văn hóa gắn liền với di sản kiến trúc Pháp, tạo ra một không gian giao lưu giữa du khách và cộng đồng địa phương, giúp nâng cao sự hiểu biết về giá trị di sản của Huế.

Phát triển cơ sở hạ tầng và tiện ích hỗ trợ du lịch

Để đáp ứng nhu cầu của du khách, Huế cần nâng cấp cơ sở hạ tầng du lịch, bao gồm giao thông, cơ sở lưu trú, các dịch vụ ăn uống và mua sắm. Việc xây dựng các tuyến đường giao thông kết nối các điểm du lịch trong thành phố giúp du khách dễ dàng di chuyển và khám phá di sản kiến trúc Pháp, cũng như các di tích khác của Huế. Các cơ sở lưu trú và dịch vụ du lịch cần được nâng cấp để đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của du khách, đảm bảo không gian nghỉ ngơi thoải mái và những tiện nghi cần thiết.

Các dịch vụ tiện ích như nhà hàng, quán cà phê, cửa hàng lưu niệm và các khu vực sinh hoạt cộng đồng cần được phát triển cho phù hợp với không gian văn hóa di sản của thành phố. Điều này không chỉ giúp tạo thêm các nguồn thu cho địa phương mà còn đảm bảo trải nghiệm du lịch của du khách được hoàn hảo hơn.

Xây dựng các cơ chế quản lý và bảo vệ di sản hiệu quả

Để bảo tồn các công trình di sản kiến trúc Pháp, việc xây dựng và thực hiện các cơ chế quản lý và bảo vệ di sản là rất cần thiết. Các cơ chế này cần được điều chỉnh sao cho phù hợp với nhu cầu phát triển du lịch, đồng thời đảm bảo các công trình di sản không bị xâm hại hoặc thay đổi quá mức. Các quy định và luật pháp về bảo vệ di sản cần được áp dụng nghiêm ngặt, bao gồm cả việc kiểm soát các hoạt động xây dựng và phát triển cơ sở hạ tầng trong khu vực di sản.

Ngoài ra, các chính sách hợp tác công tư cần được thúc đẩy để tạo ra sự tham gia của các nhà đầu tư trong việc bảo vệ và phát triển di sản. Chính quyền cần tạo ra các ưu đãi hợp lý cho các doanh nghiệp đầu tư vào lĩnh vực du lịch di sản, đồng thời đảm bảo các yêu cầu bảo tồn và phát triển bền vững.

Phát triển du lịch trải nghiệm và du lịch có trách nhiệm

Một xu hướng đang ngày càng trở nên phổ biến là du lịch trải nghiệm, trong đó du khách không chỉ tham quan các di tích mà còn tham gia vào các hoạt động tạo ra trải nghiệm thực tế, như tham gia vào các lớp học làm gốm, nấu ăn, hoặc các hoạt động văn hóa địa phương. Huế có thể phát triển các tour du lịch trải nghiệm liên quan đến di sản Pháp, ví dụ như tham quan các công trình kiến trúc Pháp, tham gia vào các lễ hội văn hóa truyền thống, hoặc tìm hiểu về nghề thủ công mỹ nghệ địa phương.

Đi kèm với đó, du lịch có trách nhiệm cũng cần được khuyến khích, trong đó du khách có ý thức về việc bảo vệ di sản và môi trường trong suốt chuyến đi của mình. Điều này không chỉ giúp bảo tồn các giá trị di sản mà còn nâng cao nhận thức cộng đồng về tầm quan trọng của việc bảo vệ tài nguyên thiên nhiên và di sản văn hóa.

5. Kết luận

Bảo tồn và phát huy các giá trị di sản thông qua du lịch di sản đối với di sản kiến trúc Pháp tại Huế là cơ hội lớn để bảo tồn và phát triển thành phố. Bằng cách kết hợp bảo tồn di sản với phát triển du lịch, Huế không chỉ bảo vệ được các công trình kiến trúc quý báu mà còn có thể tạo ra những giá trị kinh tế và xã hội bền vững. Tuy nhiên, để đạt được điều này, cần phải có một chiến lược phát triển du lịch di sản hợp lý, với sự tham gia tích cực của tất cả các bên liên quan và một kế hoạch quản lý bền vững. Việc tái tạo đô thị di sản không chỉ là nhiệm vụ của chính quyền mà còn là sự chung tay của cộng đồng và các nhà đầu tư để tạo dựng một Huế hiện đại nhưng vẫn giữ được những giá trị di sản văn hóa quý báu ■

N.V.Q.T

Tài liệu tham khảo

1. Avrami, E., Macdonal, S., Mason, R., & Myers, D., *Values in heritage management: Emerging approaches and research directions (Giá trị trong quản lý di sản: các phương pháp tiếp cận mới nổi và hướng nghiên cứu)*, Los Angeles: The Getty Conservation Institute, 2019.
2. Bonn, M. A., Mathews, S. M., Hayes, S., & Cave, J., *Heritage cultural attraction atmospherics: creating the right environment for the heritage/ cultural visitor (Tinh hấp dẫn của di sản văn hóa: tạo ra môi trường phù hợp cho du khách di sản)*, *Journal of Travel Research*, 2007.
3. Brebbia, C. A., & Galiano-Garrigos, A., *Urban regeneration and sustainability (Tái tạo đô thị và tính bền vững)*, Southampton: WIT press, 2017.
4. Flick, U., *An introduction to qualitative research (Giới thiệu nghiên cứu định tính)*, Sage publications, 2009.
5. An, P. T., *Kiến trúc Khu phố Tây ở Huế thời Pháp thuộc*, Tạp chí Sông Hương, 2017.
6. Dũng, T. V., *Bảo tồn và phát huy giá trị di sản kiến trúc Pháp ở Huế trong đời sống đương đại*, Tạp chí Sông Hương, 2017.
7. Tùng, N. N., Xuân, N. T. M., & Anh, L. N. V., *Đặc điểm kiến trúc Pháp tại Huế*, Tạp chí Sông Hương, 2017.

Ngày Tòa soạn nhận bài: 20-3-2025; Ngày phân biên, đánh giá, sửa chữa: 10-4-2025; Ngày duyệt bài: 28-4-2025.